

som et Feilshyn, tror jeg, at vi for Storstedelen kunne komme uden om hele dette Spørgsmaal, idet der ligger en hel Række af Lovforslag, som netop komme til at virke ind paa dem, der kunne betegnes som værdige og trængende Medlemmer af Samfundet. Vi have en Sygeforsikringslov, en human Ordning af Sygeforsikringsvæsenet, hvorefter man kommer til at hjælpe dem i Sygdomstilfælde, vi have et Lovforslag om Forsikring i Ulykkestilfælde, og naar vi dertil føie Lovforslaget om Alderdomsforsikring eller Alderdomsforsørgelse, hvad man nu vil kalde det, saa staar der tre Led af Understøttelsesvirksomheden, som alle sigte paa og ramme dem, der stræbe fremad, dem, som vi maa kalde gode og hæderlige Samfundsmedlemmer, og saa vil jo offentlig Fattigunderstøttelse for en meget væsentlig Del — om ikke altid, thi man maa jo forudsætte, at disse Understøttelser ikke altid strække til — komme til at angaa dem, som paa Grund af et daarligt, et aldeles foragteligt Liv falde det Offentlige til Byrde, og saa bliver Opgaven for Fattigvæsenet en helt anden end nu, idet det bliver eksklusivt for dem, der maa betragtes som de mindst Værdige i Samfundet. Men naar vi saa saaledes, at Fattigvæsenet er den eneste hjælpende Haand, man har at række den Fattige, saa bliver Spørgsmaalet vidtløftigt og vanskeligt, og saa træder dette Spørgsmaal frem om Værdighed eller Ikke-Værdighed, som jeg anser for aldeles uløseligt, naar man skal se derpaa paa en human Maade. Derfor tror jeg ikke, at vi vinde synnerligt ved at tage dette Forhold specielt op til Behandling, naar vi ikke kunne føie det ind som et Led i hele den Række af Lovforslag, som sigte til at komme uformuende Medborgere, der ikke kunne hjælpe sig selv, til Hjælp. Man vil jo se, at Løsningen af Sygeforsikringsmaalet er et mægtigt Moment til Løsningen af Spørgsmaalet om, hvorledes man skal betragte Sygehjælp, et Spørgsmaal, som under de nuværende Forhold er meget vanskeligt at løse. Skal man betragte Sygehjælp som Fattighjælp eller ikke? Hvor meget af Sygehjælpen skal man betragte som Fattighjælp? Skal man sige, at kun Udgiften til selve Sygdommens Helbredelse er ikke Fattighjælp? Eller at Udgiften til, hvad Familien, Hustru og Børn faae under Forjærgerens Sygdom, er ikke Fattighjælp? Skal det, som Manden faar, naar Konen er syg, være Fattighjælp? Det er vanskelige Spørgsmaal under det nuværende System, men naar man kunde fortsætte den Vej, som vi ere noget inde paa, saa blive de ikke vanskelige at løse, thi saa er der ingen Tvivl

om, at al den Hjælp, man rækker gennem Sygeforsikring eller gennem Forsikringer mod Ulykkestilfælde eller gennem Alderdomsforsørgelse, og Alt, hvad man yder gennem de Fattiges Kasse, er ikke Fattighjælp. Under det nuværende System skal derimod det Eine undtages og det Andet ikke, og det giver en Usikkerhed og Vælsen i dette Forhold, som er høist uheldig. Ganske af samme Art er Spørgsmaalet om Tilbagebetaling af ydet Hjælp. I alle de Institutioner, jeg har nævnt, er der jo ikke Tale om Tilbagebetaling. Hjælpen ydes der som en Understøttelse, der ikke skal tilbagebetales, og hvis det kunde lykkes at arbejde disse Institutioner frem saaledes, at en meget stor Del af de Trængende bleve hjulpede derigennem, vilde Spørgsmaalet om Tilbagebetalingen af ydet Fattigunderstøttelse aldeles ikke blive aktuelt. Kunde vi nemlig naae, at Fattigvæsenet kun sit at gjøre med de Mennesker, som i moralsk Henseende staar allerlavest, vilde Spørgsmaalet om Tilbagebetaling til Fattigvæsenet heller ikke blive aktuelt, thi der bliver aldrig Tale om, at de daarligste Individer i Samfundet betale Understøttelsen tilbage, og derfor kunde vi godt afviescere ved, at de havde faaet Pengene. Det er umuligt for dem at betale dem tilbage, der er Intet at gjøre overfor dem. For den, som f. Ex. under alle Forhold forpøder, hvad han har, som aldrig kan have 10 Ore uden at bruge dem, vil der ikke kunne være mindste Tale om Tilbagebetaling. Derfor ham vil vor Fattiglovgivning kun have Anledning til at ordne sig human, saa at man siger: Dette Menneske, som aldrig kan holde paa en Ore og aldrig kan stille sine Sager saaledes, at han har Noget i Morgen, men bruger og øder Alt i Dag, maa vi paa en human Maade række Hjælp saaledes, at han aldrig sulter og ikke er ubstaa for at fryse ihjel eller lignende, og man maa saa paa lægge ham en vis Tvang og Indskrænkning af hans Frihed; thi sin Frihed benytter han til Ulykke og Skade for Samfundet og sig selv. Altsaa, min Betragtning af Forholdene er, at Fattiglovgivningsspørgsmaalet skal og maa sættes i Forbindelse med alle de andre Spørgsmaal, saa at vi løse dem omtrent samtidig, og saaledes at det Eine kommer at slutte sig nøie til det Andet. Der kan jo være Noget for en Fattiglovgivning at ordne endda. Der er saaledes Tilfælde af virkelig værdige Trængende, som kunne falde ind under Lovgivningen. Der vil være mange og vigtige Spørgsmaal at ordne for at løse den Opgave, at undrage dem fra den almindelige Fattiglovgivning, forsaavidt der skulde være Tale om midlertidige Bestemmelser. Det lader jo til, at